

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Спеціальність	D3 «Менеджмент»
Освітньо-наукова програма	Менеджмент
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Факультет (Інститут)	Навчально-науковий інститут бізнесу і фінансів
Кафедра	Менеджменту, публічного управління та адміністрування
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години	3 кредити ЄКТС / 90 год.
Мова викладання	Українською мовою
Інформація про викладача дисципліни	Чикуркова Алла Дмитрівна, доктор економічних наук, професор https://pdatu.edu.ua/pro-universytet/kafedra-menedzhmentu-publichnogo-upravlinnya-ta-administruvannya.html Електронна пошта: chykurkovaad@pdatu.edu.ua Номер телефону: +38(067) 151-98-29
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Вибіркова
Передумови для вивчення дисципліни	Вивчення дисципліни ґрунтується на досягнутих здобувачами компетентностях з дисциплін «Концепція стратегічного менеджменту та її використання у діяльності вітчизняних та зарубіжних підприємств», «Сучасна парадигма менеджменту та її вплив на розвиток вітчизняного бізнесу».
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Відповідно до принципів академічної доброчесності та нормативних документів ЗВО «ПДУ» щодо політики академічної доброчесності, очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями та міркуваннями. Здобувачі, відповідально відноситимуться щодо дотримання норм законодавства про авторське право, вказуватимуть посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей, уникатимуть фальсифікації або фабрикації інформації. Дотримуватимуться усіх зобов'язань відповідно до укладеної декларації про дотримання академічної доброчесності http://surl.li/noftg, http://surl.li/foccp Відвідування занять. Обов'язковим є відвідування усіх видів занять. За об'єктивних причин (хвороба, карантин, індивідуальний

	графік, тощо) навчання може проходити в он-лайн форматі. Здобувачі обов'язково мають дотримуватись строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт що передбачені під час вивчення дисципліни. Визнання результатів попереднього навчання. У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих шляхом неформальної та/або інформальної освіти http://surl.li/fobze. Зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю). В неформальній освіті: - закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі або змістовому модулю). В інформальній освіті: - наявність наукової публікації; - волонтерська діяльність. Перезарахування результатів навчання отриманих під час здобуття попередньої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет»
3. Мета навчальної дисципліни	
Метою дисципліни «Антикризове управління», як складової частини сучасної економіки підприємства, є формування сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань в галузі антикризового управління, а саме: системи знань і навичок управління у кризових ситуаціях, розв'язання складних завдань стратегічного значення в ринкових умовах, організації системи управління, адекватної вимогам сучасної економіки. Завдання дисципліни – засвоєння теоретичних основ управління підприємством в кризових і передкризових ситуаціях, механізмів виявлення кризи і кризового стану підприємства. Предметом вивчення є практичні методи оцінки і діагностування кризи та розробки заходів щодо їх нейтралізації, вивчення підходів і методів антикризового управління з урахуванням передового досвіду, формування навичок щодо фінансово-економічного обґрунтування окремих антикризових заходів, організації контролю реалізації антикризової програми	
4. Зміст навчальної дисципліни	
Тема 1. Предмет, методологія і завдання вивчення антикризового управління підприємством.	
Тема 2. Економічні теорії виникнення та поширення фінансових та економічних криз.	
Тема 3. Причини виникнення кризи підприємств України та форми її проявлення.	
Тема 4. Прояви кризи на мікрорівні.	
Тема 5. Правове забезпечення антикризового управління підприємствами в Україні та за кордоном	
Тема 6. Методологічні та організаційні основи антикризового управління підприємством.	
Тема 7. Діагностика банкрутства.	

Тема 8. Фінансова санація неспроможних підприємств.
Тема 9. Стратегія реструктуризації в процесі антикризового управління.
Тема 10. Організаційно-економічні заходи антикризового управління підприємством
5. Орієнтовні теми індивідуальних завдань
Не передбачені робочою програмою
6. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
Після вивчення дисципліни «Антикризове управління» здобувач повинен <i>знати</i>: • сутність кризи, типи криз; • методи та інструменти прогнозування кризових ситуацій, аналізу ризиків та оцінки їх впливу на діяльність організації чи системи; • принципи антикризового управління. <i>вміти</i>: • аналізувати зовнішні та внутрішні фактори, які можуть спричинити кризу, і прогнозувати ймовірні сценарії її розвитку; • розробляти антикризові стратегії; • приймати ефективні рішення в умовах обмеженої інформації, ризику та високого рівня невизначеності. • постійно відстежувати ситуацію, оцінювати ефективність вжитих заходів та оперативно адаптувати стратегії у разі потреби; • здійснювати комунікацію та управління персоналом, навички ефективного спілкування з зацікавленими сторонами та управління командою під час кризи. Окрім цього передбачено формування соціальних навичок та компетентностей сталого розвитку. Зокрема: самопрезентація в новому колективі, здатність керувати емоціями, уміння реагувати на критику, творче мислення, робота в команді, знання професійної етики, міжособистісне спілкування, відповідальність (soft skills); системне мислення, компетентність випередження, нормативна компетентність, компетентність співпраці, компетентність самоусвідомлення, компетентність критичного мислення (greencomp).
7. Види навчальних занять
Видами навчальних занять при вивченні дисципліни є лекції (Л), практичні заняття (ПЗ), самостійна робота (СР).
8. Методи навчання
Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда проблемно-пошукового характеру, діалог); наочні методи (пояснювально-ілюстративний), практичні методи (робота з навчально-методичною літературою, виконання поставлених завдань, самостійної роботи); методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу, навчальні дискусії; метод використання життєвого досвіду, проектування професійних ситуацій); методи стимулювання, мотивації й обов'язку (роз'яснення мети навчального предмета, висування вимог до вивчення предмета, оперативний контроль); комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).
9. Методи та критерії оцінювання
9.1 Критерії оцінювання
В освітньому процесі Університету використовуються такі види контролю: поточний, семестровий (підсумковий) та підсумкова атестація здобувачів вищої освіти. Оцінювання здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачів освіти навчального матеріалу. Форма проведення поточного контролю визначаються з урахуванням змісту накопичувальної системи оцінювання. У межах поточного контролю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів (форма

семестрового контролю – залік). Розподіл балів, які можуть набрати здобувачі зазначені у відповідній робочій програмі. Сума балів за поточний контроль складається із балів, отриманих за результатами навчання під час лекцій, семінарських (практичних) занять та самостійної роботи здобувача вищої освіти. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни обчислюється шляхом підсумування балів тільки з поточного контролю (форма семестрового контролю – залік). Підсумкова оцінка виставляється у відомості обліку успішності, індивідуальному навчальному плані. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою. Відповідність семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Закладі вищої освіти «Подільський державний університет» https://pdatu.edu.ua/images/navchalna-robota/planuvannya-ta-organizaciya/p04062022.pdf?ver=18022201 та робочої програми з даної дисципліни	
9.2 Методи оцінювання	
Усні (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда), письмові (самостійна робота, тести, практичні завдання, розрахункові завдання), комп'ютерні (презентації доповідей, виконання завдань у системі Moodle), індивідуальні завдання самоконтроль, самоаналіз.	
10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	
Засоби навчання	Навчальний процес потребує наступних засобів навчання: – мультимедійне обладнання; – комп'ютерна система та мережа; – роздатковий ілюстративний матеріал лекцій; – презентаційний матеріал лекцій; – методичні вказівки до виконання практичних занять.
Інформаційне навчально-методичне забезпечення	1. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2022. 420 с. 2. Терещенко О. О. Фінансова санація та антикризове управління підприємством : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2021. 384 с. 3. Іванов Ю. Б., Шершньова З. Є. Антикризове управління: теорія та практика : монографія. Київ : КНЕУ, 2020. 380 с. 4. Кизим М. О., Черняк О. І. Економічна безпека та антикризове управління підприємством : навч. посіб. Харків : ІНЖЕК, 2021. 348 с. 5. Гриньова В. М., Шевченко О. Ю. Антикризове управління : підручник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. 398 с. 6. Пономаренко В. С., Прокопенко О. В. Антикризове управління підприємством: стратегічні підходи : монографія. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 365 с. 7. Бланк І. А. Антикризове фінансове управління підприємством : навч. посіб. Київ : Ніка-Центр, 2021. 512 с. 8. Клебанова Т. С., Городня Т. А. Антикризове управління: моделі та механізми : монографія. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 296 с. 9. Шершньова З. Є. Стратегічне управління : підручник. Київ : КНЕУ, 2021. 697 с. 10. Колот А. М., Грішнова О. А. Соціальна відповідальність та антикризове управління в сучасних умовах : колективна монографія. Київ : КНЕУ, 2021. 312 с. 11. Бойко І., Леміш К. Механізми пристосування підприємства до зовнішніх впливів. Наука і молодь у ХХІ сторіччі: збірник матеріалів ІХ Міжнародної молодіжної науково-практичної інтернет конференції (Полтава, 30 листопада 2023 р.). Полтава: ПУЕТ, 2023. С. 433-435. URL: https://dSPACE.bdpU.org.ua/handle/123456789/2385. 12. Гавриш О.М., Драмарецька К.П. Роль лідера при управлінні організаційними змінами в підприємстві. <i>Біоекономіка і аграрний бізнес</i>.

2022. Том 13. № 3. С. 18-28.

13. Гавриш О.М., Капелюшна Т.В. Проблеми неформального інвестування інноваційного підприємництва в Україні. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8463>.

14. Портер М. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів. К. : Наш формат, 2020, 424 с.

15. Чепелюк М. І. Інструментарій стратегічного управління в контексті сучасних концепцій та трендів світового економічного розвитку: монографія. Харків: ФОП Лібуркіна Л. М., 2021. 396 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29911>

16. Портер М. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів. К. : Наш формат, 2020, 424 с.

17. Ястремська О.М., Куліков О.П., Тутова А.С. Стимулювання діяльності менеджерів стратегічного рівня управління підприємствами: монографія. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2023. – 324 с.

18. Чикуркова А.Д., Юр'єв В.В. Теоретичні аспекти розвитку диверсифікації діяльності сільськогосподарських підприємств. *Агросвіт*. 2021. №21. С. 80-86 DOI: [10.32702/2306-6792.2021.21.80](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.21.80) URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3524&i=10>

19. Chykurkova A., Yurev V. Diversification of the agricultural enterprises: backgrounds and development prospects. *Modern Science — Moderní věda*. 2022. №1. р. 29-40 URL: https://drive.google.com/file/d/17iV0ktkhZ_olMAWgveL_dtpnSqPZGu4Z/view

20. Лепейко Т.І., Чикуркова А.Д., Федірець О.В. Адаптивна модель стратегічного менеджменту підприємства в умовах управління змінами. *Агросвіт*. 2024. №16. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/4328>

21. Чикуркова А.Д., Харченко Б.С. Реалізація конкурентних стратегій на засадах бенчмаркінгового підходу в управлінні економічним розвитком підприємств. *Ефективна економіка*. 2024. № 8. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4440/4475>

22. Чикуркова А., Федірець О., Покотильська Н., Тютюнник В. Застосування сценарного планування для підвищення ефективності стратегічного управління в умовах невизначеності. *Актуальні проблеми економіки*. 2025. № 5 (287). С. 390-402. <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2025-1-287-390-402>

23. Чикуркова А.Д. Антикризове управління: Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня освіти ОПП «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент» денної і вечірньої форми навчання. Кам'янець-Подільський, 2024. 170 с.(7,0 ум.д.а.). <http://188.190.43.194:7980/jspui/handle/123456789/13239>

24. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>

25. Спеціалізована система пошуку наукової інформації <http://www.scirus.com/srsapp>

26. Верховна Рада України – www.rada.gov.ua

27. Кабінет Міністрів України – www.kmu.gov.ua

28. Державна служба статистики України – <https://www.ukrstat.gov.ua>

29. Інтернет-портал для управлінців – www.management.com.ua

30. Інтернет-портал з проблем менеджменту – www.12manage.com

31. Google - найбільша світова пошукова система (Українська частина) <http://www.google.com.ua/>

	32. Google Scholar - пошук наукової інформації системою Google http://scholar.google.com/ 33. Освітньо-наукова програма «Менеджмент» для підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю D3 «Менеджмент» https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/onp25/D3onp2025-2026.pdf?v=01 34. Електронний навчальний курс «Антикризове управління»: http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=2890
--	--